

ГОЛОВАНЬ Тетяна Георгіївна, кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін, кримінального права і процесу Харківського національного педагогічного університету імені Г.С. Сковороди, <https://orcid.org/0000-0003-2509-865X>

ГРОШОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ЯК ОДИН ІЗ НАПРЯМІВ ПРОФЕСІЙНОЇ МОТИВАЦІЇ

Головань Т.Г. *Грошове забезпечення працівників національної поліції України як один із напрямів професійної мотивації.*

В умовах оголошеного воєнного стану Національній поліції відведено особливе місце, яке зумовлене змістом її завдань і функцій не тільки в умовах воєнного стану, але й тих, які визначені Законом України «Про Національну поліцію». Безпосереднє забезпечення внутрішньої безпеки держави в умовах існуючого воєнного стану залежить саме від ефективності роботи Національної поліції. Цим зумовлюється необхідність пошуку нових та вдосконалення наявних способів підвищення ефективності діяльності правоохоронних органів. Крім того, омолодження складу органів Національної поліції України, яке відбулось у процесі реформування, потребує більш відповідального ставлення до питань професійної мотивації. Адже працівники поліції мають високий ступінь трудової мобільності, що вимагає більш широкого застосування засобів сучасної мотивації для подальшого їх залучення та перебування на службі. Мотивація залишається тим чинником, який безпосередньо впливає на активність та ефективність виконання професійних завдань, а важливою умовою успішної діяльності правоохоронної системи є зацікавлена участь усього особового складу органів поліції у підвищенні результативності та якості праці. В цьому контексті особлива увага приділяється грошовому забезпеченню, яке встановлюється поліцейським з урахуванням умов та особливостей проходження ними служби в Національній поліції з метою стимулювання й підвищення ефективності виконання ними своїх службових обов'язків. При цьому грошове забезпечення повинно забезпечувати достатні та належні матеріальні умови для життя, компенсувати інтелектуальні та фізичні затрати, стимулювати тощо.

Ключові слова: професійна мотивація, реформування, соціальний захист, соціальне забезпечення, оплата праці, заробітна плата, грошове забезпечення, посадовий оклад, доплати, надбавки, преміювання, спеціальні суб'єкти трудового права, Національна поліція України.

Постановка проблеми у загальному вигляді. З обранням курсу у напрямі євроінтеграції перед Україною постало питання реформування правоохоронної системи. Це зумовило пошук різноманітних способів підвищення ефективності діяльності органів Національної поліції. Реформування надало можливість залучити до роботи молодих фахівців, які мають високу мобільність, готові до постійного навчання, підвищення кваліфікації та саморозвитку. Проте це сформувало нові виклики, пов'язані із необхідністю формування дієвої системи професійної мотивації для подальшого їх залучення та залишення на службі. Згодом питання формування нових підходів до професійної мотивації працівників Національної поліції постало з початком оголошення воєнного стану в Україні. В умовах сьогодення Національній поліції відведено особливе місце, зумовлене змістом її завдань і функцій не тільки в умовах воєнного стану, але й тих, які визначені Законом України «Про Національну поліцію». Безпосереднє забезпечення внутрішньої безпеки держави в умовах існуючого воєнного стану залежить саме від ефективності роботи Національної поліції. Враховуючи зазначене, особливої уваги заслуговує питання грошового забезпечення, яке встановлюється поліцейським з урахуванням умов та особливостей проходження ними служби в Національній поліції з метою стимулювання й підвищення ефективності виконання ними своїх службових обов'язків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблемні питання грошового забезпечення працівників поліції досліджувались такими науковцями, як Ю.О. Кісіль, І.В. Сахно, В.К. Старостенко, М.А. Самбор, М.М. Топоркова, Т. О. Дідковська, С. М. Бортник, Ю.А. Єремєєв, В.М. Вапнярчук та багато інших. Утім у зазначеній сфері

залишаються проблемні питання, які потребують проведення додаткових наукових досліджень.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є характеристика грошового забезпечення працівників Національної поліції як одного із напрямів професійної мотивації.

Виклад основного матеріалу дослідження. У зв'язку з військовою агресією Російської Федерації проти України, на підставі пропозиції Ради національної безпеки і оборони України, відповідно до пункту 20 частини першої статті 106 Конституції України, Законом України «Про правовий режим воєнного стану» указом Президента України із 05 години 30 хвилин 24 лютого 2022 року був введений воєнний стан на території України [1].

Відповідно до ст.1 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» «воєнний стан – це особливий правовий режим, що вводиться в Україні або в окремих її місцевостях у разі збройної агресії чи загрози нападу, небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності та передбачає надання відповідним органам державної влади, військовому командуванню, військовим адміністраціям та органам місцевого самоврядування повноважень, необхідних для відвернення загрози, відсічі збройної агресії та забезпечення національної безпеки, усунення загрози небезпеки державній незалежності України, її територіальній цілісності, а також тимчасове, зумовлене загрозою, обмеження конституційних прав і свобод людини і громадянина та прав і законних інтересів юридичних осіб із зазначенням строку дії цих обмежень» [2].

Відповідно до ст. 16 Закону України «Про правовий режим воєнного стану» «за рішенням Ради національної безпеки і оборони України, введеним у дію в установленому порядку указом Президента України, утворені відповідно до

законів України військові формування залучаються разом із правоохоронними органами до вирішення завдань, пов'язаних із запровадженням і здійсненням заходів правового режиму воєнного стану, згідно з їх призначенням та специфікою діяльності» [2].

У силу специфіки покладених на Національну поліцію України завдань і функцій, органам та підрозділам поліції відведено одне з найважливіших місць у секторі безпеки і оборони. Причому умови воєнного стану спричиняють додаткові загрози та ризики в їх роботі. Успішність та ефективність реалізації покладених завдань та функцій стає можливим лише за умови узгодженої взаємодії всіх суб'єктів сектору безпеки та оборони.

Окремі аспекти взаємодії Національної поліції України з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони закріплені у Стратегії воєнної безпеки України [3] та Законом України «Про національну безпеку України» [4].

Після введення воєнного стану на території України до Закону України «Про Національну поліцію» були внесені зміни, якими на час дії воєнного стану розширено повноваження національної поліції [5]. Зокрема, до основних повноважень поліції додали такі: за письмовим запитом органи поліції безоплатно одержують від державних органів, органів місцевого самоврядування, юридичних осіб державної форми власності інформацію, необхідну для виконання своїх завдань і повноважень, зокрема про військовополонених; конвоювання осіб, затриманих за підозрою в учиненні кримінального правопорушення, узятих під варту, обвинувачених або засуджених до позбавлення волі, а також охорона їх у залі суду; поліція може утримувати в ізоляторах тимчасового тримання осіб, затриманих за вчинення кримінальних або адміністративних правопорушень, осіб, щодо яких як запобіжний захід застосовано тримання під вартою, осіб, підданих адміністративному арешту, а також обвинувачених і засуджених; оперативне розмінування: виявлення, знешкодження та знищення вибухонебезпечних предметів; техніко-криміналістичне забезпечення огляду місця події, у тому числі пов'язаної з пожежами, та спеціальні вибухотехнічні роботи за фактами скоєння вибухів, надходження повідомлень про виявлення підозрілих вибухонебезпечних предметів, загрозу вибуху; представництво та виконання зобов'язань України в Міжнародній організації кримінальної поліції – Інтерполі; співробітництво з Європейським поліцейським офісом (Європол); збір біометричних даних осіб, у тому числі шляхом дактилоскопіювання; адміністративний нагляд відповідно до закону тощо [5].

Зазначені зміни обумовлені необхідністю оптимізації діяльності національної поліції України як одного із суб'єктів, що здійснюють захист національних інтересів в умовах протидії воєнним загрозам.

«З початку військової агресії на території України, особливо у її активній фазі, працівники Національної поліції України беруть безпосередню участь у виконанні завдань із забезпечення державного суверенітету України та її територіальної

цілісності, а також у відсічі збройної агресії проти України, у виконанні завдань територіальної оборони, забезпеченні та здійсненні заходів правового режиму воєнного стану» [6, с. 121].

За даними наукових досліджень, діяльність поліцейських в умовах воєнного стану характеризується більшою інтенсивністю. «З початку повномасштабного вторгнення рф, функціонал підрозділів МВС змінився на 70 відсотків. Окрім охорони правопорядку та безпеки, до обов'язків поліцейських додалися виявлення диверсійно-розвідувальних груп, розслідування воєнних злочинів (що складає 40 % від загальної кількості проваджень), організація роботи блокпостів, евакуація мирних жителів. Впродовж 2022 року оператори служби «102» забезпечили реагування на понад 8 млн викликів громадян. Завдяки превентивним заходам торік на 14% менше вчинено кримінальних правопорушень – 260 тисяч. Зниження майже на 40% крадіжок, хуліганств та звалтувань, удвічі менше розбійних нападів та пограбувань, на 15% – тяжких тілесних ушкоджень зі смертельними наслідками, на 6% – тяжких тілесних ушкоджень. Водночас повномасштабне вторгнення рф призвело до масового вчинення її військовослужбовцями воєнних злочинів на тимчасово окупованих територіях України. Кількість особливо тяжких злочинів на цих територіях зросла у 2,7 рази. Зокрема, зі злочинними діями окупантів пов'язано збільшення кількості вбивств, незаконних заволодінь транспортними засобами» [7].

Також в умовах воєнного стану все частіше ініціюється обговорення питань щодо необхідності прискорення оптимізації структури та складу органів державної влади, підвищення ефективності їх діяльності. «Проте будь-який орган державної влади є, в першу чергу, колективом людей, які в ньому працюють. І саме від рівня їх професійної майстерності, особистих та ділових якостей найбільшою мірою залежать якість та ефективність роботи органу державної влади. Більшість спроб реформування державного апарату супроводжувалося гаслами про залучення молодих або досвідчених кадрів, які бажають та, головне, спроможні запроваджувати ті чи інші зміни. Ці вимоги повною мірою стосуються і органів Національної поліції України» [8, с. 58].

Ефективність будь-якої діяльності здебільшого визначається «здатністю працівників до ініціативної, творчої, пошукової роботи, також особливого значення набуває рівень розвитку такого виду мотивації, як мотивація професійного самовдосконалення працівників. Тільки за умов постійного морального, інтелектуального та фізичного самовдосконалення можливо досягти високих показників ефективності професійної діяльності» [9, с. 228]. Проте, як свідчить практика, все частіше спостерігаються випадки демотивації, зниження стандартів та базових показників у професійному зростанні, що зумовлює необхідність у формуванні іншого підходу до мотивації окремих категорій фахівців.

На думку вчених, «мотивом є сформоване під впливом соціального середовища та життєвого досвіду особи спонукання, яке є внутрішньою

безпосередньою причиною дій і виражає особистісне ставлення до того, на що спрямована діяльність» [10, с. 112]. Також мотив визначають як «сталу особистісну властивість суб'єкта поведінки, що зсередини спонукає до вчинення, зокрема професійно спрямованих дій шляхом співвідношення предмета з потребою (прагнення, бажання, зацікавленість, обов'язок тощо)» [10, с. 113].

Мотивація представляє собою сукупність заходів, пов'язаних між собою, що спонукають та стимулюють окремих осіб та колектив в цілому досягати індивідуальних та спільних цілей. Тільки професійна мотивація є способом залучення та утримання кваліфікованих працівників. «Професійна мотивація поліцейських – це прагнення працівника задовольнити свої потреби за допомогою службово-трудової діяльності щодо виконання своїх правоохоронних та правозабезпечуючих завдань та функцій» [11, с. 104].

Фахівці в галузі управління виділяють п'ять відносно самостійних «напрямів поліпшення професійної мотивації працівників: 1) матеріальне стимулювання, 2) поліпшення якості робочої сили, 3) удосконалення організації праці, 4) залучення персоналу до процесу управління, 5) не грошове (моральне) стимулювання» [9, с. 229]. Традиційно зазначені напрями поділяють на матеріальні та нематеріальні.

Грошове забезпечення відносять до матеріального напрямку мотивації. Як зазначає С.М. Бортник «грошове забезпечення – важлива юридична гарантія діяльності поліцейських, є альтернативою інституту заробітної плати працівників» [12, с. 229]. На думку вченого, «сутність грошового забезпечення поліцейських може бути визначена як закріплена в законодавстві, обчислювана в грошовій формі сукупність виплат і надбавок, які встановлюються поліцейським з урахуванням умов та особливостей проходження ними служби в Національній поліції з метою стимулювання й підвищення ефективності виконання ними своїх службових обов'язків» [12, с. 229].

У наукових колах підтримується думка про те, що сутність грошового забезпечення поліцейських є джерелом задоволення матеріальних, моральних, інтелектуальних і духовних потреб поліцейських, а також засобом стимулювання їх праці [13, с. 327]. Досліджуючи особливості правового регулювання матеріального забезпечення працівників органів внутрішніх справ, М.С. Бідукова наголошує на тому, що «значення грошового забезпечення визначається його завданнями та функціями. При цьому до завдань грошового забезпечення відносять: забезпечення достатніх і належних матеріальних умов для життя та відпочинку працівників; комплектування якісного особового складу; диференціація умов і характеру праці; стимулювання праці; компенсування фізичних та інтелектуальних затрат; профілактика службових правопорушень, особливо тих, які вчинюються з корисливою метою» [14, с. 81-82].

Відповідно до ст. 94 Закону України «Про Національну поліцію» [5] поліцейські отримують грошове забезпечення, розмір якого визначається залежно від посади, спеціального звання, строку

служби в поліції, інтенсивності та умов служби, кваліфікації, наявності наукового ступеня або вченого звання. Порядок виплати грошового забезпечення визначає Міністр внутрішніх справ України.

За поліцейськими, які тимчасово проходять службу за межами України, зберігається виплата грошового забезпечення в національній валюті та виплачується винагорода в іноземній валюті за нормами і в порядку, що визначаються Кабінетом Міністрів України [5].

Поліцейські, відряджені до інших органів державної влади, установ, організацій та прикомандировані відповідно до зазначеного Закону отримують грошове забезпечення, враховуючи посадовий оклад за посадою, яку вони займають в органі, установі чи організації, до якої вони відряджені, а також інші види грошового забезпечення, які визначені Законом України «Про Національну поліцію» [5]. Також чинним законодавством передбачається можливість індексації грошового забезпечення поліцейських.

Відповідно до п. 1 постанови Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 року за № 988 «Про грошове забезпечення поліцейських національної поліції» грошове забезпечення поліцейських складається з посадового окладу, окладу за спеціальним званням, щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (підвищення посадового окладу, надбавки, доплати, які мають постійний характер), премії та одноразових додаткових видів грошового забезпечення [15].

Порядок та умови виплати грошового забезпечення врегульовані наказом Міністерства внутрішніх справ України від 6 квітня 2016 року за № 260 «Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та здобувачам вищої освіти закладів вищої освіти із специфічними умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських» [16].

Проводячи системний аналіз зазначених нормативно-правових актів, науковці та практики акцентують увагу на великій кількості проблемних питань, які потребують негайного вирішення. Зокрема, це стосується незначної індексації грошового забезпечення поліцейських упродовж років, що призвело до масового невдоволення поліцейських та підписання електронної петиції.

Грошове забезпечення поліцейських повинно досягати своєї основної мети забезпечення задоволення матеріальних потреб і законних інтересів поліцейських; стимулювання поліцейського краще виконувати свої службові завдання (адже винагорода виконує й заохочувальну функцію). У цьому контексті особливого значення набувають гарантії захисту права поліцейського на грошове забезпечення. «Метою гарантії захисту права поліцейського на грошове забезпечення виступає створення інституційно-організаційних та інших умов, за яких поліцейський може підтвердити та захистити право на винагороду (також в окремій частині грошового забезпечення) за рахунок функціонування правозахисного механізму держави» [17, с. 202]. «Грошове забезпечення поліцейського має створювати умови для залишення на службі та стимулювання найбільш якісних кадрів. Досягти це

можливо не шляхом встановлення одразу високого рівня заробітної плати, а запровадженням стимулюючих надбавок, їх справедливим встановленням та обов'язковим фінансуванням» [18, с. 91].

«Сьогодні вже робляться певні кроки на шляху вдосконалення законодавства щодо грошового забезпечення поліцейських, зокрема на сьогодні маємо законопроекти щодо врегулювання оплати праці поліцейських: № 6506 «Проект Закону про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо збільшення грошового забезпечення поліцейських»; № 6506-1 «Проект Закону про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо осучаснення розміру грошового забезпечення поліцейських»; № 6506-2 «Проект Закону про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо забезпечення гідних умов оплати праці поліцейських; № 6506-3 «Проект Закону про внесення змін до статті 94 Закону України «Про Національну поліцію» щодо поліпшення умов грошового забезпечення поліцейських» [17, с. 238]. Внесення змін до ст. 94 Закону України «Про Національну поліцію» повинно призвести до збільшення грошового забезпечення поліцейських, що своєю чергою посилить гарантії їх соціального захисту; створення достатніх матеріальних умов для належного виконання поліцейськими службових обов'язків з урахуванням специфіки, інтенсивності та особливого характеру роботи; забезпечення добору до Національної поліції України висококваліфікованих кадрів;

стимулювання досягнення високих результатів у службовій діяльності.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Умови воєнного часу зумовлюють появу нових викликів. У період воєнного стану діяльність органів державної влади та місцевого самоврядування спрямована на сприяння військовому командуванню та військовим адміністраціям у запровадженні та здійсненні заходів відповідного правового режиму, а також на безпосереднє вирішення завдань оборони держави та окремих її територій. Національна поліція посідає особливе місце, зумовлене змістом її завдань і функцій не тільки в умовах воєнного стану, але й тих, які визначені Законом України «Про Національну поліцію». Безпосереднє забезпечення внутрішньої безпеки держави в умовах існуючого воєнного стану залежить від ефективності роботи Національної поліції. Також варто зазначити, що реформування органів Національної поліції України сприяло «омолодженню» її складу. Працівники поліції мають високий ступінь трудової мобільності, що вимагає більш широкого застосування засобів сучасної мотивації для подальшого їх залучення та залишення на службі. Саме тому питання професійної мотивації працівників Національної поліції є одними з найактуальніших на сьогоднішній день. У цьому контексті особлива увага приділяється грошовому забезпеченню. Адже його розмір має відповідати ризикам, відображати рівень фізичного і морального навантаження та створювати належні матеріальні умови.

Література.

1. Про введення воєнного стану в Україні. Указ Президента України №64/2022 від 24.02.2022р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.
2. Про правовий режим воєнного стану. Закон України №389-VIII від 12.05.2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.
3. Про Стратегію воєнної безпеки України. Рішення Ради національної безпеки і оборони України від 25.03.2021р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0022525-21#Text>.
4. Про національну безпеку України. Закон України №2469-VIII від 21.06.2018р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.
5. Про Національну поліцію. Закон України №580-VIII від 02.07.2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.
6. **Шакун В.І.** Правовий статус поліцейського під час війни або іноземної окупації. *Нове українське право*. 2023. Випуск 3. С. 120-127. URL: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/491/442>.
7. Впровадження «Community Policing» в умовах війни та воєнного стану. 2023. URL: <https://www.helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/Vprovadzhenia-Community-Policing-v-umovakh-viyny-ta-voiennoho-stanu.pdf>.
8. **Швець Д.В.** Мотивація як засіб підвищення професійності в Національній поліції. *Напрями розвитку науки трудового права та права соціального забезпечення*: матеріали VI Всеукр. наук.-практ. конф., присвяч. 25-річчю каф. труд. та господар. права Харк. нац. ун-ту внутр. Справ. Харків: ХНУВС, 2017. С. 58-60. URL: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/03_11_2017/pdf/12.pdf.
9. **Матієнко Т.В.** Структура та фактори формування професійної мотивації поліцейських. *Науковий журнал «Підприємництво, господарство і право»*. 2019. №10. С. 228-231. URL: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/10/41.pdf>.
10. **Занюк С.С.** Психологія мотивації: навчальний посібник. Київ: Либідь, 2002. 304 с.
11. **Венедиктов С.В.** Професійна мотивація як передумова стимулювання та підвищення активності в службово-трудових відносинах працівників ОВС. *Право і безпека*. 2004. № 3. С. 103-105.
12. **Бортник С.М.** Проблеми правового регулювання грошового забезпечення поліцейських. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2018. Випуск 48(1). С. 133-137.
13. **Безпалова О.І.** Закон України «Про Національну поліцію»: наук.-практ. коментар. Харків, 2016. 408 с.
14. **Бідюкова М.С.** Правове регулювання матеріального забезпечення працівників ОВС: дис. на здобуття ступеня канд. юрид. наук. спец. 12.00.05. Харків, 2006. 217с.
15. Про грошове забезпечення поліцейських національної поліції. Постанова Кабінету Міністрів України № 988 від 11.11.2015р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2015-%D0%BF#Text>.
16. Про затвердження Порядку та умов виплати грошового забезпечення поліцейським Національної поліції та здобувачам вищої освіти закладів вищої освіти із спеціалізованими умовами навчання, що здійснюють підготовку поліцейських. Наказ Міністерства внутрішніх справ України №260 від 06.04.2016р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0669-16#Text>.

17. **Ванярячук В.М.** Грошове забезпечення працівників Національної поліції України як важлива юридична гарантія їх діяльності. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2023. № 1 (2023). URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/38.pdf>.

18. **Сенчук І.І.** Гарантії професійної діяльності поліцейських в сучасних умовах. *Forum Prava*. 2018. № 3. Р. 88–95. URL: <https://forumprava.pp.ua/files/088-095-2018-3-13-.pdf>.

References.

1. Pro vvedennia voiennoho stanu v Ukraini. Ukaz Prezydenta Ukrainy. (2022). [About the introduction of martial law in Ukraine. Decree of the President of Ukraine]. №64/2022 dated February 24, 2022. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text>.

2. Pro pravoviy rezhyim voiennoho stanu. Zakon Ukrainy. (2015). [About the legal regime of martial law. Law of Ukraine]. №389-VIII dated May 12, 2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>.

3. Pro Stratehiu voiennoi bezpeky Ukrainy. Rishennia Rady natsional'noi bezpeky i oborony Ukrainy. (2021). [About the Military Security Strategy of Ukraine. Decision of the National Security and Defense Council of Ukraine]. dated March 25, 2021. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0022525-21#Text>.

4. Pro natsional'nu bezpeku Ukrainy. Zakon Ukrainy. (2018). [About the national security of Ukraine. Law of Ukraine]. №2469-VIII dated June 21, 2018. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text>.

5. Pro Natsional'nu politsiyu. Zakon Ukrainy. (2015). [About the National Police. Law of Ukraine]. №580-VIII vid dated July 2, 2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19/conv#Text>.

6. **Shakun, V.I.** (2023). «Legal status of a police officer during war or foreign occupation». *Nove ukrains'ke pravo*. Issue 3. pp. 120-127. Available at: <http://newukrainianlaw.in.ua/index.php/journal/article/view/491/442>.

7. Vprovadzhennia «Community Policing» v umovakh viny ta voiennoho stanu. (2023). [Implementation of "Community Policing" in conditions of war and martial law]. Available at: <https://www.helsinki.org.ua/wp-content/uploads/2023/03/Vprovadzhennia-Community-Policing-v-umovakh-viny-ta-voiennoho-stanu.pdf>.

8. **Shvets', D.V.** (2017). «Motivation as a means of increasing professionalism in the National Police». *Napriamy rozvytku nauky trudovoho prava ta prava sotsial'noho zabezpechennia*. [Motyvatsiia iak zasib pidvyschennia profesijnosti v Natsional'nij politsii]. *Proceeding of the Materials of the VI Vseukr. nauk.-prakt. prysviach. 25-richchiu kaf. trud. ta hospodar. prava Khark. nats. un-tu vnutr. Sprav. KhNUVS. Xarkiv. Ukraine*. Available at: https://univd.edu.ua/general/publishing/konf/03_11_2017/pdf/12.pdf.

9. **Matiienko, T.V.** (2019). «Structure and factors of formation of professional motivation of police officers». *Naukovyj zhurnal «Pidpriyemnytstvo, hospodarstvo i pravo»*. № 10. pp. 228-231. Available at: <http://pgp-journal.kiev.ua/archive/2019/10/41.pdf>.

10. **Zaniuk, S.S.** (2002). *Psykhologhiia motyvatsii*. [Psychology of motivation]. Lybid'. Kyiv. Ukraine.

11. **Venedyktov, S.V.** (2004). «Professional motivation as a prerequisite for stimulating and increasing activity in the service-labor relations of employees of the OVS». *Pravo i bezpeka*. № 3. pp. 103-105.

12. **Bortnyk, S.M.** (2018). «Problems of legal regulation of financial support of policemen». *Naukovyj visnyk Uzhhorods'koho natsional'noho universytetu. Seriya: Pravo*. Issue 48(1). pp. 133-137.

13. **Bezpalova, O.I.** (2016). Zakon Ukrainy «Pro Natsional'nu politsiyu»: nauk.-prakt. komentar. [The Law of Ukraine "On the National Police": science and practice. comment]. Kharkiv. Ukraine.

14. **Bidiukova, M.S.** (2006). *Pravove rehuliuвання material'noho zabezpechennia pratsivnykiv OVS*. [Legal regulation of the financial support of employees of the OAS]. Ph.D. Thesis: 12.00.05. Kharkiv. Ukraine.

15. Pro hroshove zabezpechennia politsejs'kykh natsional'noi politsii. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy. (2015). [About financial support of policemen of the national police. Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine]. № 988 dated November 11, 2015. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2015-%D0%BF#Text>.

16. Pro zatverdzhennia Poriadku ta umov vyplaty hroshovoho zabezpechennia politsejs'kym Natsional'noi politsii ta zdobuvacham vyschoi osvity zakladiv vyschoi osvity iz spetsyfichnymy umovamy navchannia, scho zdijsnuiut' pidhotovku politsejs'kykh. Nakaz Ministerstva vnutrishnikh sprav Ukrainy. (2016). [On the approval of the Procedure and conditions for the payment of financial support to police officers of the National Police and higher education graduates of institutions of higher education with specific conditions of study, which provide training for lyceum students. Order of the Ministry of Internal Affairs of Ukraine]. №260 dated April 6, 2016. Available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0669-16#Text>.

17. **Vapniarchuk, V.M.** (2023). «Financial security of employees of the National Police of Ukraine as an important legal guarantee of their activities». *Analitychno-porivnial'ne pravoznavstvo*. № 1 (2023). Available at: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2023/04/38.pdf>.

18. **Senchuk, I.I.** (2018). «Guarantees of professional activity of police officers in modern conditions». *Forum Prava*. № 3. pp. 88–95. Available at: <https://forumprava.pp.ua/files/088-095-2018-3-13-.pdf>.

Abstract.

Holoivan T. *Money security of employees of the national police of Ukraine as one of the directions of professional motivation.*

In the conditions of declared martial law, the National Police has a special place due to the content of its tasks and functions, not only in martial law conditions but also in those defined by the Law of Ukraine "On the National Police." The direct provision of the state's internal security in the conditions of the existing state of war depends precisely on the effectiveness of the work of the National Police. This necessitates the need to find new and improved ways of increasing the effectiveness of law enforcement agencies. In addition, the rejuvenation of the composition of the National Police of Ukraine, which took place during the reform process, requires a more responsible attitude to issues of professional motivation. After all, police officers have a high degree of labor mobility, which requires a broader use of modern motivation tools for further attraction and retention in the service. Motivation remains the factor that directly affects the activity and efficiency of the performance of professional tasks, and an essential condition for the successful operation of the law enforcement system is the interested participation of all personnel of the police authorities in increasing the effectiveness and quality of work. In this context, special attention is paid to the financial support, which is established by police officers considering the conditions and features of their service in the National Police in order to stimulate and increase the efficiency of their performance of their official duties. At the same time, financial support should provide sufficient and appropriate material conditions for life, compensate for intellectual and physical costs, stimulate, etc.

Keywords: professional motivation, reformation, social protection, social security, remuneration, salary, monetary support, salary, allowances, allowances, bonuses, particular labor law subjects, National Police of Ukraine.

Бібліографічний опис статті:

Головань Т.Г. Грошове забезпечення працівників національної поліції України як один із напрямів професійної мотивації. *Актуальні проблеми інноваційної економіки та права*. 2024. № 2. С. 60-65.

Holovan T. Money security of employees of the national police of Ukraine as one of the directions of professional motivation. *Actual problems of innovative economy and law*. 2024. No. 2, pp. 60-65.

УДК: 349.2

DOI: <https://doi.org/10.36887/2524-0455-2024-2-12>

ПОНОМАРЕНКО Оксана Михайлівна, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені проф. О. І. Процевського, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди; доцент кафедри правового регулювання економіки, Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця, <https://orcid.org/0000-0001-6394-1834>

ГОЦ-ЯКОВЛЄВА Ольга, кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільно-правових дисциплін і трудового права імені професора О.І. Процевського, Харківський національний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди, <https://orcid.org/0000-0002-7217-7329>

КОНВЕРГЕНЦІЯ ЦИВІЛЬНОГО І ТРУДОВОГО ПРАВА У СФЕРІ ДОГОВІРНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН, У ЯКИХ ЛЮДИНА РЕАЛІЗУЄ ПРАВО НА ПРАЦЮ

Пономаренко О.М., Гоц-Яковлева О. Конвергенція цивільного і трудового права у сфері договірної регулювання відносин, у яких людина реалізує право на працю.

Цифровізація економіки зумовила появу в суспільстві нових форм організації праці, які потребують інших підходів до їх правового регулювання. Оскільки договір є центральним інститутом і трудового, і цивільного права та основним способом оформлення відносин, у яких людина реалізує право на працю, окреслені завдання видається можливим розв'язати завдяки наявному інструментарію цивільного права, що й зумовлює процес зближення цивільного та трудового права. У статті проаналізовано основні напрями процесу зближення цивільного і трудового права у сфері договірної регулювання реалізації права людини на працю та його вплив на захист прав суб'єктів цих відносин. Відзначено особливості зміни трудового договору, пов'язані з розумінням договору як угоди. Зроблено висновок, що конвергенція цивільного і трудового законодавства має низку позитивних наслідків і для цивільного, і для трудового права. Однак вплив цивільного права на регулювання трудових відносин має більш масштабний характер, ніж вплив трудового права на сферу права цивільного. Тому в статті увагу приділено основним напрямкам розширення впливу цивільного права на трудові відносини. Автором було виокремлено три основні напрями такого впливу. По-перше, у трудовому праві значно розширилася сфера диспозитивного регулювання, особливо в галузі договірної регулювання трудових відносин. У результаті чого трудовий договір як основний інструмент реалізації свободи волі суб'єктів став більш гнучким і більш пристосованим до задоволення інтересів і потреб кожної сторони. По-друге, конвергенція цивільного і трудового права також уможливила субсидіарне застосування цивільного законодавства до трудових відносин у тих випадках, коли вони не врегульовані нормами трудового права. Таким чином, за допомогою інструментарію цивільного права захищають права та інтереси суб'єктів трудового права. По-третє, внаслідок конвергенції цивільного і трудового права з'явилися комплексні договори, які містять у собі елементи і цивільно-правового, і трудового договору, до яких, наприклад, належить гіг-контракт. Такі договори здатні більш гнучко підходити до специфічних вимог сторін, використовуючи правовий інструментарій кожної сфери права, до якої належать елементи такого договору.

Ключові слова: право на працю, трудові відносини, трудовий договір, працівник, роботодавець, зайнятість, дистанційна праця, свобода волі сторін трудового договору, соціальна функція трудового права, гарантії, IT-сфера, договірне регулювання.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Останні зміни в трудовому та цивільному законодавстві, пов'язані з появою нетипових форм праці, таких, наприклад, як дистанційна робота, робота на базі різноманітних цифрових платформ, упровадження в правову систему гіг-контракту, дають підстави дійти висновку про зближення (конвергенцію) трудового та цивільного права. Цей процес у науці оцінюється по-різному. Цивілісти, як правило, позитивно ставляться до цього процесу, водночас у сфері трудового права часто його розглядають як негативне явище, трактуючи його як експансію цивільного права на сферу трудових відносин. Однак чи так це є? Чи справді розширення впливу цивільного права на регулювання трудових відносин є шкідливим явищем і в ньому відсутні позитивні риси? Пошук відповіді на це запитання є актуальним не лише для науки, а й для законотворчої та правозастосовної практики, оскільки дасть змогу не лише по-новому підійти до розв'язання проблем у сфері

трудоного права, а й визначити межі такого зближення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблеми зближення цивільного і трудового права в царині договірної регулювання реалізації людиною права на працю розглядали в працях такі вчені: В. Жернаков, О. Коваленко, О. Лук'янчиков, Д. Новіков, Я. Сімутіна, І. Спасибо-Фатєєва, М. Шуміло, О. Ярошенко та ін. Однак комплексного дослідження цієї проблеми ще в науці не проводили.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є аналіз основних напрямів процесу зближення цивільного і трудового права в галузі договірної регулювання реалізації права людини на працю та його вплив на захист прав суб'єктів цих відносин.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Договір є центральним інститутом усієї сфери приватного права. Наводячи цитату Б. Віндшейда про те, що договір застосовують в усій царині права, а не лише у праві зобов'язальному, І. Спасибо-